

Ad hoc commissie corona

Hoorzitting jeugdhulp en kinderopvang

Maandag 21 september 2020

Caroline Vrijens

Kinderrechtencommissaris

Waarom een bevraging?

■ Van bij het begin van de crisis:

- Klachten op onze Klachtenlijn over corona en kinderrechten
- Veel signalen uit het middenveld
- Bezorgdheden aan de kabinetten (onderwijs, welzijn, migratie) voor de uitwerking van richtlijnen en op onze website

■ Advies aan het parlement begin mei:

<https://www.kinderrechtencommissariaat.be/advies/meer-aandacht-voor-kind-perspectief-coronamaatregelen>

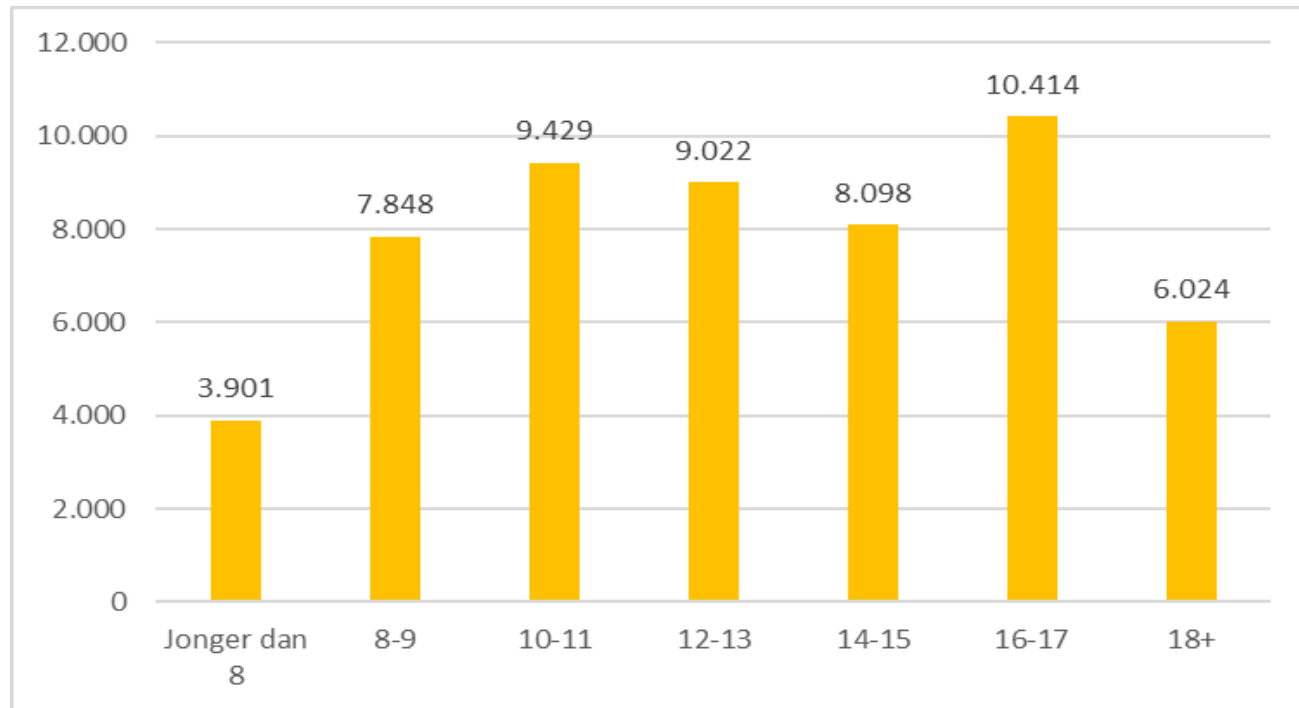
#jongerenovercorona

- **Waarom? Stem en perspectief kinderen en jongeren bleef te veel afwezig!**
- Gelanceerd week van 11 mei en mee verspreid door middenveld, overheidsdiensten en koepels
- **Conclusie: richtlijnen zelf hielden niet genoeg rekening met hun behoeftes: recht op spel, jeugdhulp, onderwijs**
- **Zeker voor de kwetsbare kinderen is impact zeer groot:**

Cijfers hoger impact op gevoelens en angst voor corona, stress voor school en het niet kunnen volgen van schoolwerk, ruzie en geweld!

#jongerenovercorona van 11 mei tot 17 mei

- Enquête samen met de Kinderrechtencoalitie en het Kenniscentrum Kinderrechten om stem van kinderen en jongeren zelf te laten horen
- > 44.400 kinderen en jongeren namen deel

#jongerenovercorona: conclusies

- We stelden vast dat heel wat kinderen en jongeren de regels niet begrepen en soms ook bang waren om zelf ziek te worden
- Vooral gevoelens van verveling, eenzaamheid, meer stress en vaker moe
- Het meest van al misten ze hun vrienden, familie en vrije tijdsactiviteiten
- Veel digitaal contact
- Meer ruzie en geweld en minder pesten
- Liever terug naar school

#jongerenovercorona: conclusies

- Meer stress voor school, schoolwerk niet kunnen volgen (niet de tools of de hulp) en te druk thuis om te werken
- Heel wat kinderen onder de 12 die al wekenlang niemand hadden om mee te spelen
- Heel wat kinderen en jongeren die geen eigen plekje hebben
- Veel jongeren die niet of bijna niet buiten kwamen, vooral in de jeugdhulp
- Heel wat kinderen en jongeren die thuis of in de voorziening niet mochten meepraten als het over de regels gaat

Meer informatie?

- **Rapport en advies** terug te vinden op onze website

<https://www.kinderrechtencommissariaat.be/jongerenovercorona>

- Data uit het onderzoek beschikbaar op de sites van de 3 partners:

- *Kenniscentrum Kinderrechten*
- *Kinderrechtencoalitie*
- *Kinderrechtencommissariaat*

Wat we zelf deden tijdens Lockdown en daarna

- Adviezen aan het Parlement over corona en kinderrechten
- Overleg met kabinetten van onderwijs, welzijn en jeugd rond signalen die we kregen
- Adviezen aan de Vlaamse en Federale Taskforces voor Kwetsbare Gezinnen
- Behandelen van klachten over:
 - Vragen, bezorgdheden en ongenoegen over de coronaregels en de Lockdown
 - Meldingen over kinderen met een zorgnood
 - Bezorgdheden over de sluiting en erna de heropstart scholen
 - Betwisting schoolresultaten
 - Leerlingenvervoer buitengewoon onderwijs

Coronabezoeken kinderrechtencommissaris

- Met kinderen en jongeren praten over hun beleving over de lockdown, de zomer en hoe het nu is in een aantal plekken:
 - Jeugdhulpvoorzieningen
 - Asielcentra
 - Jeugdwelzijnswerkorganisaties
- Aangrijpende getuigenissen en vooral onder de indruk van de **creativiteit, de veerkracht en het optimisme van kinderen en jongeren**
- Conclusie uit bevraging wordt bevestigd: kinderen en jongeren in een kwetsbare positie zijn buitenproportioneel geraakt geweest

Coronabezoeken kinderrechtencommissaris

■ Recht op contact met familie en met anderen

- Gevoel van onrechtvaardigheid bij jongeren uit de jeugdhulp (begeleiders mogen wel in en uit en hun ouders niet)
- Geen bezoekreht woog heel zwaar zowel voor kinderen als jongeren

■ Op dit moment:

- Nog steeds geen bezoekreht op de kamer of nabij contact met andere leefgroepen (soms broers en zussen)
- Bezoek in de voorziening moet met afstand maar thuis niet
- Quarantaine tot 9 dagen voor jongeren die nieuw aankomen!

Coronabezoeken kinderrechtencommissaris

■ Recht op goede zorg

- Jongeren gaven aan gelukkig goede begeleiders te hebben. Ze gaven aan dat er in andere voorzieningen veel meer spanningen geweest zijn.
- Het wegvallen van heel wat hulpverlening in het begin

■ Op dit moment:

- Het veelvuldig douchen als coronamaatregel is lastig voor de kinderen
- Qua koken: jongeren kunnen hun eigen eten niet meer klaarmaken in een asielcentrum. Is al maanden zo. Ook mogen ze binnen bijna niet samen zitten.

Coronabezoeken kinderrechtencommissaris

■ Recht op onderwijs

- Meest gemist waren de vrienden en de juf
- Het volgen van het schoolwerk was niet altijd evident. Was veel soms.
- Mondmasker is lastig voor sommigen
- Binnen het jeugdwelzijnswerk gaven jongeren aan soms niet over het materiaal te beschikken, geen wifi, geen pc, geen eigen kamer om te werken

■ Op dit moment:

- Kinderen en jongeren zijn over het algemeen heel blij om terug naar school te gaan.

Coronabezoeken kinderrechtencommissaris

■ **Recht op spel en ontspanning en buiten gaan**

- Er werd veel gespeeld in de voorziening door de kinderen (hadden elkaar en waren super inventief!)
- Vooral voor jongeren zwaar omdat het voor hen heel saai werd en ze niet buiten konden gaan. Veel verveling vooral bij jongeren. Een jongen gaf aan heel diep gezeten te hebben hierdoor.

■ **Op dit moment**

- Zomer was zeker ok met terug meer activiteiten en zomerkampen
- Bezorgdheid omwille van de bubbels nu en in de toekomst voor jongeren die buiten moeten kunnen gaan
- Kinderen zijn soms bang voor het virus

Coronabezoeken kinderrechtencommissaris

- Begeleiders geven aan fier te zijn op de kinderen en jongeren want was zwaar
- Niet evident om te moeten vitten rond de regels
- Niet evident om de schoolsluiting op te vangen
- Begeleider en coördinator van een jeugdwelzijnswerkorganisatie zeiden dat door corona de maskers afvielen. Na een tijdje werd voor hen de enorm precaire situatie van heel wat gezinnen nog zichtbaarder

Conclusie: Wat moeten we in de toekomst zeker vermijden?

- Een **lockdown** of zeer zware maatregelen moeten we absoluut vermijden:
 - Scholen die sluiten (kinderen in armoede of met een beperking, in gezinnen waar veel spanningen zijn)
 - Hulpverlening die wegvalt of digitaal wordt (evaluatie lockdown en terugval hulp jeugdhulp/VAPH)
 - Gezinnen die op zichzelf aangewezen zijn en waar het moeilijk is
 - Opschorting bezoekrecht in de zorg (zeer grote impact op kinderen)
 - Quarantaines voor kinderen en jongeren in de zorg (nog steeds)
 - Kinderen en jongeren die niet buiten kunnen spelen of zich kunnen ontspannen (vooral kinderen in armoede en in voorzieningen)
- Het te weinig rekening houden met rechten, behoeftes en de stem van kinderen en jongeren. Impact op hun welzijn is groot!

Conclusie: Wat hebben we geleerd in deze crisis en moeten we behouden?

- Paradox kwetsbare kinderen en jongeren van de radar en nog meer op de radar (armoede en jeugdhulp)
- Strijd tegen kinderarmoede verderzetten!
- Kinderen met een beperking zijn extra kwetsbaar
- Belang van de uitbreiding van de bubbel voor gezinnen
- Er zijn goede praktijken ontstaan in de jeugdhulp en onderwijs die we moeten behouden

Conclusie: Wat hebben we geleerd in deze crisis en moeten we behouden?

- Herdenken van publieke ruimte: vertrekken vanuit belangen van kwetsbare kinderen en jongeren en goede praktijken die ontwikkeld werden
- Foute veronderstelling dat kinderen meekunnen met het digitale onderwijs. Hieraan werken is prioriteit.
- Experten mee rond de tafel die het perspectief van kinderen en jongeren inbrengen

Kinderen en jongeren zijn evenwaardig aan volwassenen. Ze hebben eigen rechten en behoeftes maar vaak wordt hun stem niet gehoord, zeker als ze opgroeien in een kwetsbare situatie.